Valtiopäivien avajaiset 13.4.2023

Oltuaan Helsingin tuomiokirkossa pidetyssä, kello 12 alkaneessa ekumeenisessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa saapuivat tasavallan presidentti Sauli Niinistö sekä eduskunnan puhemies, varapuhemiehet ja jäsenet Eduskuntataloon.

Eduskunnan jäsenet ja eduskunnan oikeusasiamies asettuivat paikoilleen eduskunnan istuntosalissa. Diplomaattikunta ja muut kutsuvieraat asettuivat niin ikään paikoilleen istuntosalin lehterillä. Valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri saapuivat heille varatuille paikoille puhemiehen korokkeen vasemmalle puolelle. Tämän jälkeen tuli paikalleen eduskunnan puhemies Petteri Orpo seurassaan eduskunnan pääsihteeri.

Tämän jälkeen saapui istuntosaliin valtiopäivien juhlamenojenohjaajan saattamana sekä eduskunnan varapuhemiesten ja adjutanttien seuraamana tasavallan presidentti Sauli Niinistö asettuen korokkeelle puhemiehen viereen.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö tervehti eduskuntaa ja julisti valtiopäivät avatuiksi seuraavin sanoin:

Arvoisa puhemies! Arvoisat Suomen kansan edustajat! Valtiopäivien avaaminen on juhlava hetki joka vuonna. Neljän vuoden välein, uuden eduskunnan aloittaessa, tällä hetkellä on kuitenkin aivan erityinen merkityksensä. Sen äärelle on jokaisen, niin ensikertalaisen kuin konkarin, luontevaa pysähtyä. Demokratian juhla ja arki kohtaavat. Vaalityö on takana, edustajantyö on edessä.

Onnittelen lämpimästi teistä jokaista valituksi tulostanne. Tarjolla on vaativaa työtä ja paljon vastuuta. Yksittäisen edustajan saatetaan olettaa olevan erityisessä vastuussa juuri omille äänestäjilleen tai juuri omalle puolueelleen. Mutta tehän ette ole yksinedustajia vaan kansanedustajia. Tämä ei ole yksilölaji. Yhdessä olette vastuussa koko kansakunnalle.

Se vaatii teiltä paljon: yhteistyökykyä, tahtoa ja taitoa löytää yhteinen etu; varautumista ja reagointikykyä nopeisiinkin muutoksiin, etenkin tällaisena maailmanaikana; pitkäjänteistä työtä, valmiutta ja halua nähdä ohi päiväperhosten.

Minulle on omassa tehtävässäni ollut itsestään selvää tavoitella mahdollisimman tiivistä yhteistyötä eduskunnan ja tasavallan presidentin välillä. Taajaan toteutuneet tapaamiset eri valiokuntien kanssa ovat muodostuneet tavaksi, jota olen mielelläni valmis jatkamaan.

Olen itse niitä suuresti arvostanut. Uskon tuon tavan vakiintumisella yli vaalikausien olevan pysyvää arvoa myös instituutioiden välisessä suhteessa.

Ärade talman, ärade representanter för Finlands folk! Att öppna riksmötet är ett högtidligt ögonblick varje år. Vart fjärde år, då en ny riksdag inleder sitt arbete, har det här ögonblicket en alldeles speciell betydelse. Det är naturligt för alla ledamöter, både nya och erfarna, att stanna upp inför det. Demokratins fest och vardag möts. Valarbetet ligger bakom, arbetet som riksdagsledamöter väntar.

Jag gratulerar er alla varmt till valet som riksdagsledamöter. Framför er ligger ett krävande arbete och ett stort ansvar. Man kanske antar att en enskild ledamot är särskilt ansvarig inför de egna väljarna eller det egna partiet. Men ni är inte representanter för enskilda, utan folkrepresentanter. Detta är inte en individuell gren. Tillsammans är ni ansvariga inför hela folket.

Hyvät kuulijat! Kuten tässä salissa vaalikauden päätöspuheessani kaksi viikkoa sitten uumoilin, uusi eduskunta aloittaa työnsä Naton jäsenmaassa. Tällä välin Suomen sotilaallisen liittoutumattomuuden aika päättyi. Uusi aikakausi alkoi. Tuolla hetkellä Brysselissä viime viikon tiistaina oli oma, aivan erityinen merkityksensä. Mutta juhlasta on tässäkin asiassa jo siirrytty arkeen. Nato-jäsenyys edellyttää meiltä kaikilta uutta ajattelua, uusia toimintatapojakin. On opittava ymmärtämään liittolaisia ja liittolaisuutta. Viime viikkoina on moneen kertaan toistettu, ettemme enää ole yksin. Yhdessäolo tuo mukanaan turvaa. Se tuo myös vastuuta ja velvollisuuksia.

Liittolaisuus edellyttää meiltä sekä uutta lainsäädäntöä että sitoutumista Naton keskeisiin periaatteisiin. Jäsenyyden käytännön vaikutukset tulevat varsin pian uuden eduskunnan pöydälle. Tämä osuu kaiken lisäksi ajallisesti yhteen sen kanssa, että neuvottelut kahdenvälisestä puolustusyhteistyösopimuksesta Yhdysvaltain kanssa ovat käynnissä. Pidän erittäin tärkeänä, että asianosaiset valiokunnat pysyvät näissä kysymyksissä saumattomasti ajan tasalla. Poliittinen yhteisymmärrys oli suuri vahvuutemme jäsenyysprosessin aikana. Sitä olisi hyvä harjoittaa jatkossakin.

Minulle Nato näyttäytyy ensisijaisesti jäsentensä alueen koskemattomuuden takaajana, järkähtämättömänä ennalta ehkäisevän pelotteen luojana, päättäväisenä tarvittaessa puolustamaan jokaista jäsentään ja vailla oma-aloitteista kärjistämistä tai provosointia. Tämä asenne näyttää myös tehonneen. Liittokunnan alueella on vallinnut rauha koko sen olemassaolon ajan.

Ahvenanmaan asema on noussut kotimaisessa keskustelussa esiin. Haluan huomauttaa, että se on nyt vakaampi kuin kenties koskaan: vihamielinen teko sitä vastaan olisi sodanjulistus Natolle. Selvää on, että Naton yhteisessä puolustussuunnittelussa maakunnan tilanne on erityisen huomion kohteena.

Olemme aina pitäneet monenkeskisten kansainvälisten sopimusten sitovuutta pienen maan elinehtona. Siitä on hyvä pitää kiinni. Muuttuneet olot ja vauhdilla kehittynyt sotilastekno-

logia saattavat kuitenkin vaikuttaa voimassa olevien sopimusten ajantasaiseen soveltamiseen.

Bästa åhörare, i mina ögon ter sig Nato i första hand som en garant för sina medlemmars territoriella integritet, som en orubblig skapare av förebyggande avskräckning som vid behov beslutsamt försvarar alla sina medlemmar utan att själv tillspetsa situationer eller provocera. Detta verkar också ha fungerat. Freden har bevarats på koalitionens område under hela dess existens.

Ålands ställning har tagits upp i diskussionerna här i Finland. Jag vill påpeka att den är stabilare nu än kanske någonsin: En aggressionshandling gentemot Åland skulle vara en krigsförklaring mot Nato. Det är klart att landskapets situation ägnas särskild uppmärksamhet i Natos gemensamma försvarsplanering.

Vi har alltid betraktat multilaterala internationella avtals bindande verkan som ett livsvillkor för små länder. Det är bra att hålla fast vid den tanken. Förändrade förhållanden och militärteknologins snabba utveckling kan dock påverka den reella tillämpningen av befintliga avtal.

Arvoisat kansanedustajat! Niin tärkeä kuin Nato-jäsenyys onkin, ei se kaikkea ratkaise. Ensisijaisen vastuun tulevaisuudesta kannamme yhä itse. Siellä, missä tunnistamme aukkoja tai haavoittuvaisuuksia, ne on paikattava.

Kun huomio nyt on keskittynyt Venäjän hyökkäyssotaan ja Nato-jäsenyyteen, mikä meiltä on jäänyt huomaamatta? Toivon, että valmiuslain käynnissä oleva uudistustyö etenee tällä vaalikaudella joutuisasti. Mutta onko varautumisemme terrorismiin ja muihin ääriliikkeisiin riittävän laadukasta? Entä pystymmekö havaitsemaan ja torjumaan yhä kehittyneemmät kyberhyökkäykset ja muut uuden teknologian mahdollistamat uhat?

Erilaisiin turvallisuusuhkiin on vastattava erilaisten keinojen yhdistelmillä. Kansallista lainsäädäntöä tarvitaan, mutta niin myös kansainvälistä sääntelyä ja yhteistyötä, Euroopan unionia, muita vakiintuneita instituutiota, mutta myös erilaisia uusia koalitioita, joita alakohtaisesti syntyy. Pohjoismaiden yhteyden suuresta merkityksestä muistuttaisin tässäkin yhteydessä.

Hyvät kuulijat! Menneen vuoden ajan katseemme ovat ymmärrettävästi kohdistuneet lähelle: Venäjän käymään hyökkäyssotaan, Ukrainan vankkumattomaan tukemiseen, Pohjolan, Itämeren alueen ja Suomen turvallisuuden takaamiseen ja sotilaallisiin suorituskykyihin, puolustusteollisuuteen ja huoltovarmuuteen. Tämä valppaus ei saa herpaantua jatkossa. Mutta samalla on nähtävä myös kauemmas. Meidän olisi hyvä ymmärtää entistä paremmin, miten elimellisesti täällä nähdyt vaarat ja jännitteet kytkeytyvät globaalin geopolitiikan kiristymiseen. Sekä suoraan että välillisesti meihin vaikuttavaa valtataistelua käydään parhaillaan kaikilla mantereilla. Suomen etu ei ole omilla toimillaan kärjistää tuota valtataistelua tai syventää blokkeihin jakautumista. Todellisuudelta emme kuitenkaan voi ummistaa silmiämme. Omaa diplomatiaamme tarvitaan paitsi Euroopassa myös Afrikassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. On puhuttava myös niiden — ehkä ennen kaikkea

juuri niiden — kanssa, jotka näkevät maailman toisin kuin me. Suomella on uskottava tarina kerrottavanaan. Ei se välttämättä meitä suurempien päätä käännä, mutta kuulemisen arvoinen se on.

Arvoisat kansanedustaja! Ette ole vastuussa ainoastaan teitä äänestäneille vaan myös niille, jotka eivät vielä saaneet äänestää: nykyhetken nuorille ja tuleville sukupolville. Aivan liian usein kuulemme viitattavan "tuleviin hallituksiin" tai "tämän vuosikymmenen loppuun mennessä". Vastuu on kuitenkin vain päättäjillä juuri nyt. Sama lainalaisuus koskee niin ilmastonmuutosta, luontokatoa kuin talouttakin. Kerrytämme kohtuutonta velkaa jälkeläisillemme. Pitkän aikavälin vaikutusten aikaansaaminen ei ole myöhempien aikojen asia. Työtä on tehtävä juuri nyt, jotta pääsemme pois kestämättömältä uralta.

Niin, hyvät kansanedustajat, ihan lopuksi sallinette vaatimattoman neuvon. Tulette nimittäin tulevina vuosina olemaan työssänne kovilla. Rohkaisen teitä pitämään huolta itsestänne, sekä henkisestä että fyysisestä jaksamisestanne, vaikkapa vanhan sanonnan "ylös, ulos ja lenkille" muodossa. Eikä varmaan olisi pahitteeksi levittää liikunnan tärkeyden sanomaa laajemminkin, sinne kotikentille.

Ärade talman, bästa representanter för Finlands folk! Jag lyckönskar presidiet för det stöd ni fått. Jag önskar er alla framgång och visdom i ert krävande arbete för Finlands bästa. Härmed förklarar jag riksmötet 2023 öppnat.

Arvoisa puhemies! Hyvät Suomen kansan edustajat! Onnittelen puhemiehistöä saamanne tuen johdosta. Toivotan teille kaikille menestystä ja viisautta vaativassa työssänne Suomen hyväksi. Julistan vuoden 2023 valtiopäivät avatuiksi.

———

Avauspuheeseen vastasi **eduskunnan puhemies Petteri Orpo** seuraavin sanoin:

Kunnioitettu tasavallan presidentti, ärade republikens president! Kiitän lämpimästi pitämästänne puheesta.

Jag vill framföra mitt varma tack för ert tal.

Hyvät kansanedustajat! Suomessa on käyty 2. huhtikuuta eduskuntavaalit, ja suomalaiset ovat valinneet edustajansa valtiopäiville. Demokratia on jälleen puhunut. Suomen kansa on käyttänyt sille kuuluvaa ääntään ja valinnut juuri teidät edustamaan kaikkia suomalaisia. Haluan kiittää jokaista ehdolle lähtenyttä työpanoksestaan demokratian toteutumiseen.

On etuoikeus nauttia suomalaisten luottamusta ja kantaa vastuuta maan asioista. Se on painava vastuu, jonka jokainen teistä tässä salissa tulee varmasti tuntemaan harteillaan. Sitä ei kuitenkaan pidä säikähtää. Se on myös mitä suurin kunnia.

Det är ett privilegium att ha finländarnas förtroende och att bära ansvar för landets angelägenheter. Det är ett ansvar som kommer att vila tungt på alla i denna sal. Men det är inget vi ska känna ängslan inför. Ansvaret är också en synnerligen stor ära.

Tänään tässä salissa aloittaa työnsä edustaja, joka on ollut eduskunnassa jo 44 vuotta. Tänään aloittaa moni uusi edustaja, jolle tämä kausi voi olla alku jopa elämän mittaiselle parlamentaariselle uralle. Olipa matka edustajana pitkä tai lyhyt, se on arvokas.

Hyvät edustajat! Minä uskon, että jokaisella tässä salissa on sama tavoite: suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan turvaaminen. Pysähdytäänpä hetkeksi tämän ajatuksen äärelle.

Me kaikki haluamme, että Suomessa on jatkossakin hyvät ja tasa-arvoiset palvelut koulutuksesta sosiaali- ja terveyspalveluihin. Me haluamme, että heikoimmista pidetään huolta. Jaettu tavoite on erinomainen lähtökohta työlle.

Meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, miten tavoitteeseen päästään. Keinot erottavat puolueita, eduskuntaryhmiä ja edustajia toisistaan. Mutta tavoite, se on yhteinen.

Yhdistävien asioiden tunnistaminen on tärkeää. Edellinen eduskunta teki lähes yksimielisesti päätöksen Natoon liittymisestä. Isänmaan turvallisuuden ja suomalaisten arjen turvallisuuden takaaminen yhdistävät laajasti ajatteluamme.

Yhdessä pystymme tekemään Suomesta lujan — maan, joka pärjää maailman myrskyissä ja pystyy huolehtimaan suomalaisten perustarpeista.

Tillsammans kan vi göra Finland starkt — ett land som klarar av alla stormar och kan tillgodose finländarnas grundläggande behov.

Vaalitaistojen jälkeen kokoonnumme aina tähän saliin. Tämä on hetki, jolloin on aika jättää repivät vaalikeskustelut ja vastakkainasettelut taakse. Meidän tehtävämme on rakentaa, ei hajottaa.

Hyvät kansanedustajat! Kuten sanoin, meillä on erilaisia näkemyksiä siitä, miten yhteiseen tavoitteeseen päästään. Siksi debatti on tähän saliin aina tervetullut.

Terveeseen demokratiaan kuuluu sananvapaus ja oikeus kyseenalaistaa. Sivistyneessä maassa se tehdään toista kunnioittaen ja erilaisia näkemyksiä arvostaen. Vain toinen toisiamme haastamalla löydämme parhaat ratkaisut Suomelle.

Laivamme kurssia pitää päivittää. Maailma muuttuu ympärillämme jatkuvasti, ja meidän pitää pysyä mukana muutoksessa. Suomi ei ole koskaan valmis. Meidän tehtävämme on luotsata Suomea turvallisesti rauhallisemmille vesille.

Hyvät edustajat! Aina muutos ei ole odotettu, kuten viime kaudelle osuneet kriisit ovat osoittaneet. Koko maailma kärsi koronapandemiasta, ja Suomi oli pitkään poikkeustilassa. Kiitos tasavallan presidentille, edelliselle eduskunnalle, pääministerille ja hallitukselle

sekä viranomaisille, jotka tekivät parhaansa vaikeassa tilanteessa. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta näytti voimansa ja toimivuutensa.

Kriisin kaikkia seurauksia me emme tiedä. Samalla, kun meidän on varauduttava uusiin kriiseihin, tämän kriisin jälkihoito jatkuu. Erityisen huolissani olen meidän nuorista. Lapsiin ja nuoriin Suomen sulkeutuminen jätti toisenlaiset jäljet kuin meihin aikuisiin.

Kun korona hellitti, olimme toiveikkaita: maailma avautuu, ehkä kaikki palaa ennalleen. Näin ei käynyt.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on ensimmäisestä päivästä alkaen ollut raukkamainen teko. Sodan seuraukset näkyvät ympäri Eurooppaa, mutta emme saa kääntää katsettamme sieltä, mihin sota konkreettisesti kohdistuu.

Ukrainan kansa on taistellut yli vuoden Venäjää vastaan ja osoittanut, ettei Ukraina ole mikään altavastaaja. Hinta on ollut ukrainalaisille kova. Jokainen menetetty henki, hajonnut perhe, pommitettu koti, koulu ja sairaala — ne ovat anteeksiantamattomia.

Suomi tukee Ukrainaa sodan loppuun saakka: tavoitteena on Ukrainan voitto ja oikeudenmukainen rauha. Me olemme puolemme valinneet.

Korona, sota, suurvaltojen vallan korostuminen — kaikki tämä on lisännyt epävarmuutta. Mutta jakautuminen uhkaa myös kotimaata. Puheissa tuntuu olevan yhä enemmän meitä ja heitä. Meitä, jotka ovat hyvän puolella, omaavat jalot motiivit ja tekevät oikeat ratkaisut — ja sitten on heitä, niitä toisia.

Ystävät, pidetään huolta, että on vain meitä. Me olemme pieni kansa. Suomella ei ole varaa meihin ja heihin.

Hyvät edustajat! Suomi on vedenjakajalla. Suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa on rakennettu yli 100-vuotisen itsenäisyytemme ajan, jokainen sukupolvi ja eduskunta vuorollaan. Meidän vastuullamme on huolehtia, että neljän vuoden päästä hyvinvointiyhteiskunta ei ole rapistunut vaan vahvistunut. Sen olemme velkaa, emme vain menneille sukupolville vaan erityisesti tuleville.

Siksi tosiasiat on tunnustettava ääneen: julkinen talous ei voi hyvin. Jotta hyvinvointiyhteiskunnan palvelut — päiväkodit, koulut ja vanhuspalvelut — voidaan pelastaa, tarvitsemme selkänojaksi vahvan ja kestävän talouden. Yli varojemme emme voi loputtomiin elää.

Hyvät kollegat! Talouden kuntoon saattamisen lisäksi edessämme on paljon tehtävää.

Meidän on saatettava uuden rakenteen mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut toimiviksi.

Meidän on tehtävä ratkaisuja, jotka lisäävät suomalaisten osaamista.

Meidän on pidettävä huolta ilmastosta ja luonnon monimuotoisuudesta.

Tällä vaalikaudella saamme rakentaa Nato-Suomea. Tässä eduskunnalla ja erityisesti puolustusvaliokunnalla ja ulkoasiainvaliokunnalla on tärkeät roolinsa.

Suomalaiset äänestivät meidät tähän eduskuntaan, jotta me teemme tarvittavat päätökset tulevaisuuden turvaamiseksi. Se tarkoittaa kompromisseja, se tarkoittaa uskallusta tehdä ikäviäkin päätöksiä. Siinä mitataan kansanedustajan kestävyyttä, kykyä nähdä pidemmälle, siirtää tarvittaessa omat tunteet ja toiveet sivuun, sietää epämukavuutta.

Hyvät kansanedustajat! Meidän viestimme jokaiselle suomalaiselle on, että kaikki tulee menemään hyvin.

Ärade riksdagsledamöter! Vårt budskap till varje finländare är att allt kommer att gå bra.

Arjen kustannusten nousu aiheuttaa huolta monessa kodissa. Tämän huolen me ymmärrämme ja pyrimme siihen osaltamme vastaamaan.

Eduskunnan tehtävä on nimensä mukaisesti olla Suomen kansan edustaja. Se tarkoittaa, että suomalainen voi aina luottaa siihen, että me olemme heidän puolellaan. Huolehdimme, että jokaisen elämä ja arki sujuvat.

Edessämme on aika, jolloin joudumme vähän tinkimään. Jos tingimme tänään, huomenna on kaikilla parempi. Keneltäkään ei kuitenkaan vaadita mahdottomia.

Me suomalaiset olemme aina pärjänneet, kun olemme tarttuneet toimeen. Olemme aina olleet ahkera, työtä tekevä kansa, ja niin olemme nytkin. Vain työllä ja yrittämisellä tämä maa menestyy.

Ja me suomalaiset olemme myös pitäneet heikoimmista huolta, ja niin me pidämme vastakin. Asiat on ennenkin saatu hoidettua — ja niin me teemme nytkin.

Hyvät kansanedustajat! Vaikka meillä on paljon korjattavaa ja tehtävää, on tärkeää muistaa, kuinka paljon hyvää ympärillämme on. Vaalikaamme sitä. Kasvattakaamme sitä.

Jag önskar er alla framgång med detta uppdrag.

Ärade republikens president! På riksdagens vägnar tackar jag er för det ni uttryckte i ert öppningsanförande och ber samtidigt att få framföra riksdagens hälsning och försäkran om dess högaktning.

Kansanedustajat! Toivotan teistä jokaiselle menestystä tähän tehtävään.

Arvoisa tasavallan presidentti! Samalla kun eduskunnan puolesta kiitän teitä lausumistanne sanoista, pyydän saada esittää teille eduskunnan tervehdyksen ja kunnioituksen vakuutuksen.

_____

Tasavallan presidentti poistui juhlamenojenohjaajan ja adjutanttien saattamana istuntosalista, minkä jälkeen eduskunnan puhemies ja pääsihteeri sekä valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri, eduskunnan jäsenet sekä kutsuvieraat lähtivät salista.

_____